

ISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A Híradóhivatalban étvéd.
Egész évre ..... 10 h.
Negyedévre ..... 4 -
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 -
Világke postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 -
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a HÉTFŐ és
Ünnep után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kátratók vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a Híradó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 67. szám.

Nagyvárad.

Kedd 1915 március 23.

Przemysl elesett.

Budapest, március 22. (Saját tudósítónktól.) Hófer jelenti:

Przemysl megadta magát.

Fogadjuk a hirt azzal a férfias nyugalommal, Istenbe vetett azzal a rendületlen bizalommal, mely egyedül képesíti az embert a válságos időkben diadalmas kitartásra. Przemysl elesett. Védői — javarészből magyar honvédek és népfölkelők! — az utolsó pillanatig magyar hősköz méltóan tartották a várat. Az egész öthavi ostrom alatt az orosz egy lépésnyire sem közeledhetett a várhoz. A magyar csapatok vitézsége csodás történeteket írt fel Clió lapjaira ez ostrom idejéből. Przemysl el-
eshetett — hiszen ma nincs bevehetetlen vár s minden vár csak bizonyos ideig állhat ellent — de hős magyar védőinek dicsősége élni fog!

Dicsőség Przemysl páratlan vitézségű magyar hőseinek! Az ellenség is kénytelen meghajtani előttük lobogóját.

Mi pedig — emeljük fel azt a fejet, mely talán az első pillanatban csüggedten lehajolt. Przemysl megoldotta föladatát: míg az orosz a várat ostromolta, idebent lázasan, de zavartalanul folyhatott az erőgyűjtés munkája. Az árvízert fenntartotta Przemyslt, míg a magyar vitézség győzte. Bármily drága kincs volt Przemysl, de csak egy vár volt. A Kárpátok hegláncaiban harci vágytól égő sereg áll, minden Przemyslnél erősebb várat alkotván. 1849 telén Budavár eleste után sokkal súlyosabb volt a helyzet; és mégis utána a tavasz kinyitásával jöttek meg a gyönyörű diadalmok örökké égő piros rózsái. Mert volt bennünk kitartás, férfias önbizalom.

Fel a fejjel, fel a szivekkel! Semmi csüggedés. Most látjuk meg, ki az igazi férfi. Győzzük le az első megdöbbenés lankasztó nyomását s legyünk meggyőződve, ma inkább, mint valaha: hogy ha ezer poklon át is, de az igaz ügynek győznie kell! Eléshetett Przemysl — az igazság nem bukhatik el s nekünk győznünk kell, mert győzni akarunk! Jöjjön az új, diadalmas tavasz, annyi keserűség után a magyarok dicsőséges tavasza!

A vár feladásáról Hófer altábornagy a következőkben számolt be.

Budapest, márc. 22. Hivatalos. Przemysl vára 4 és fél havi körülzárás után erejének fogytán március hó 22-én becsülettel elesett. **A védősereg e hó közepén szűkében kezdet lenni az élelmi-szereknek**, ekkor Gusmanek gyalogsági

tábornok utolsó támadásra határozta el magát.

A kirohanó csapatok f. hó 19-én reggel a várövnön át előretörték és 7 órai harcban nagy orosz erővel szemben a legvésőkig helyt állottak. Végül is számbeli tulsuly arra kényszerítette őket, hogy a váröv mögé visszavonuljanak. A következő éjszakákon

az oroszok Przemysl ellen több oldalról előrenyomultak. Ezek a támadások úgy mint valamennyi előző a vitézül védett erődítmény tüzeben megtörték.

Az e hó 19-iki kirohanás után a legszűkébre szabott élelmi adagok is már csak három napi ellentállást engedtek, miért is a várparancsnok időközben azt a parancsot kapta, hogy ennek a határidőnek a lejártával és a hadianyag megsemmisítése után a várat az ellenségnek átengedje.

A várnak egy pilotája jelentette, hogy az erődöket, az ágyukat löszrel, erődítéssel együtt idejében elpusztítani tényleg sikerült. A várórség önfeláldozó kitartása és utolsó harca épp oly méltó a dicséretre, mint a korábbi rohamok és ütközetekben tanúsított vitézsége. Az elismerést Przemysl hőseitől az ellenség sem fogja megtagadni.

A vár eleste, melynél a hadvezetésnek már hosszabb ideje számolnia kellett, **a helyzetre a maga egészében nincs befolyással**. A tábori hadseregnél a Kárpátokban az uzsoki szoros-tól koniecrudi nyeregig terjedő szakaszon áll a harc. Hófer. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Megfutamított orosz csapatok.

Budapest, március 22. Csernovitzból távirják, hogy az elmúlt éjjel az oroszok megkísérelték, hogy a Pruth nyugati partját elfoglalják. Csapatunk egész közel engedték az orosz csapatokat, s azután heves fegyver- és ágyutűzeléssel egész sorokat elsepertek az oroszokból. A két óráig tartó heves harc rémes hatással volt az oroszokra, akik súlyos veszteséggel menekültek. (Magyar Távirati Iroda.)

Öröm egy piros tojás husvétra

czukorkával töltve már 20 fillértől kezdve Aszódi Kossuth-utcai főüzletében vagy Rákóczi-uti Csokoládé király fióküzletében beszerezhető a gyermekvilágnak és felnőtteknek. Husvétit tojásokból igen durván tart. Kereskedő uraknak viszonzóajándék is megkezdődött.

dött. Értesitem a czukorka szakértőket, hogy kizárólag nálam kapható a híres Drasskovits-féle valódi Vinga-Bonbon. Vigyázat, mert a csillag jelzésű a valódi. Külön halkonzerv osztály. Bőjti idényre Sardiniai, Osszé, Füllé, Sós hering ASZÓDI MIHÁLY Kossuth-utca Sas palota.

A népszövetség erkölcsi alapja, értéke s célja

Szilágyi Dózsa beszéde a Katholikus Népszövetség közgyűlésén.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Ez az idő, melynek tanúi vagyunk, a népszövetség eszméinek történelmi megnyilatkozása. El kell képzelnünk a sok millió embert, kik most a harcúterem vannak, ugyanazon érzelmeiktől áthatva, ugyanazon szenvedéseket átélve. Ha el tudnánk képzelni azt a nagy tömeget, és azt a nagy fegyelmet, mely ezt a tömeget együtt tartja és harcba viszi, akkor azt mondanánk, hogy leborulunk az egységes együttműködésnek, a szövetségnek összetartó ereje előtt. Lourdesban huszezer embert láttam egyszerre leborulni, egyszerre keresztet vetni, s egyszerre mondani: én Uram, én Istenem! és ez oly páratlan látvány volt, melyet nem lehet meghatottság nélkül látni. Hát még ha látnánk azt a nagy tömeget, mely most a csataterem van, melyet egy érzés és egy gondolat hat át: a haza gondolata és a győzelem reménye. Ezt a nagy tömeget főképen a fegyelem tartja össze. Akármily nagy legyen is a vitészség, a fegyelemre szükség van, mert ez a legfőbb mozgató erő. Az egyház is nagy tömegeket egyesít magában és bámulattal kell látnunk, hogy ezt a hatalmas tömeget nem a külső fegyelem, hanem a közös hit tartja össze. A Katholikus Népszövetség nem más, mint az egyház kisebb kiadásban, mert az egyházat ugyanazon érzés hatja át, mint a Népszövetség minden tagját. És ugyanazon hit és az egységes cselekvés a hatalom és az erő forrása. Ebből az eszméből született a katolikus népszövetség. Mert az ember magában nagyon értéktelen és csak akkor lesz az ember egy hullámcsapássá, mely élni tud és éltet ad, ha szövetkezik azokkal, kiket ugyanazon eszme hevit egységes cselekvésre. Az egyházban, ebben az óriási szövetségben, mely az egész világot átkarolja, senki sem kicsiny, mindenki nagy, mindenki értékes.

Eszembe jut egy költő meséje, hogy egy óriási hajóban meglazult egy csavar. Ez a kis csavar azt mondta: én ebben a

hajóban csak egy nyomorult csavar vagyok. Meguntam ezt az alárendelt szerepet, kiallok a szolgálatból. Erre a hajógerenda és a hajónak hata'mas alkatrészei küldöttségbe mentek a csavarhoz s kérték, hogy maradjon, mert az ő elvesztése meglazítja az alkatrészeket, s a hajó eresztékei engedni fognak. A kis csavar meghajolt a hatalmas alkatrészek küldöttsége előtt és folytatta a szolgálatot, hogy végezze ezt a közönséges, de lényeges munkát, amit előbb teljesített.

A Kelet-tenger partján utazva jelen voltam, mikor az orosz cár a német császárt látogatta meg s a német hadi flotta felvont a cár tiszteletére s azután közölték a haditengerészettel a cár üdvözlő beszédét, melyben azt mondta a német flottáról, hogy ezzel az egész világot meg lehet hódítani. Ha ránézek a legénység bármely tagjára, úgy érzem, hogy mindenik lényegesnek tartja magát ebben a hatalmas egészben, mert nélküle nem lehet érdemes munkát végezni.

Igy van ez a Népszövetségben is. Mert nem az állás, nem a külső keret adja meg az egyén értékét, hanem az erkölcsi erő, melyet magában hordoz. Nem a születés, nem a magyon, hanem az erkölcs adja meg a súlyt. Alakuljon az ember a társadalom akármely rétegéből, az mellékes, csak az, aki erkölcsileg nagy, az az értékes ember.

A Népszövetség tehát az őszinte meggyőződésből táplálkozó érzések és szívek fálánksza. Hogy erős legyen, kell, hogy minden egyes ember láncszemként fűződjék be a szövetségbe, mint egy egészbe. Kell, hogy azt a munkát, amelyet ő végez, abban a tudatban végezze, hogy ő most a nagy egészért harcol, egy nagy egész érdekében működik, mint ahogy a tenger alattjáró hajó elmegy több ezer kilométerre s ott működik egymagában, de azzal a tudattal, hogy ő most ott a messze távolban hazájáért harcol. A harcban álló katonák abból merít magának lelkesedést, hogy azon a ponton neki oly vitézül kell harcolnia, mintha azon a

ponton dölne el hazája sorsa, egy hazát kell szívében hordoznia. Egy dombban, egy lövészárokból az egész hazát kell látnia. Ez legyen a tanulság a Népszövetség minden egyes tagjának, hogy akármilyen kicsinynek lássák az ő működése, de neki egy országot, egy hazát, egy menyországot kell tekintenie, melyért küzd mindenki azon a ponton, melyre állította a sorsa. Ha ránézek egy gyermek gondatlan arcára, akármilyen egyszerűnek tűnjék fel előttem az a gyermeki lélek, de a nevelőnek egy világot, egy menyországot kell látnia rajta, melyet a neveléssel hódít meg. Az iskola maga is egy harcúterem, s épen azért az egyházra nagy fontossággal van, mert az a harc, mely a hit és hitetlenség között dúl, az iskolában dől el, tehát nekem az iskola kérdésében egy örökkévalóságot, egy menyországot kell látnom. Így kell néznie mindenkinek azt a helyet, amelyre állt, hogy megvívja élete küzdelmét s így nézve értjük meg igazán, hogy mennyire fontos minden hely, melyre minden egyes embert az Isten odaállított. A Népszövetség is legyen az ilyen nagystilű életre való nevelésnek iskolája. Hassa át minden egyes tagját az az érzés, hogy a szövetség egy nagy egyházba kapcsolódik bele, hogy a világegyház milliói ugyanezt érzik, amit én érzek és ez elszánt-ságot ad s az akaratnak erőt.

Ez a szövetség az erkölcsi szabadságnak, az erkölcsi függetlenségnek és a folyton megújulni tudó erőnek iskolája. Az egyház az erkölcsi szabadságharcnak világtörténelmi igazolója, mely a cészárok rettenetes üldözései ellenében is megvédte a lelkiismeret szabadságát. Ez az egyház tanította először, hogy én egyén vagyok, én szabad vagyok, melyet nem lehet lelkiismerete szabadságában korlátozni, mert az én szívemet kell boldogítani és az én eszemet kell meggyőzni. Ebben a nagy szabadságharcban az egyház szembeállt a császárok hatalmával, hogy az egyén szent jogát biztosítsa.

A római Kolosszeumban járva a vezető megmutatta azt a kis ajtót, melyen a százéves Szent Ignác vértanu a porondra lépett. Mily egyedül volt ez az aggott a vértanúság színhelyén szemben a pogányok ezreivel, akik mind nem értették őt, kik megvetették azt, amit ő imádozott és ő előtte az volt meg-

Jelentés a Kath. Népszövetség 1914. évi működéséről.

Irta és a Népszövetség közgyűlésén felolvasta: Székely Lajos.

Tisztelt Közgyűlés!

Kath. Népszövetségünk helyi szervezete a múlt 1914. évben is lankadatlan erővel és fáradságot nem ismerő buzgalommal dolgozott azon, hogy eszméi minél szélesebb körben terjedjenek el, minél mélyebbre gyökeret verhessenek.

Mindjárt év elején megtette a szükséges lépéseket a „Népszövetségi Otthon“ megalakítása iránt. Az együttérzés és testvériség fejlesztése, az összetartás érzetének fokozása és a kölcsönös megismerkedés előlétesítésére égetően szükséges volt az Otthon megalakítása, mely kellő előkészítő munkálkodás után március 29-én ünnepélyesen meglétt nyitva s átadva a használatnak.

Nem mulasztottuk el legmélyebb hálánkat és köszönetünket e helyen is kifejezni mindazok iránt, kik szervezetünk ez újabb erődjét igyekeztek a megvalósulásához köze-

lebb juttatni. Ezek közül első helyen legmélyebb tiszteletünk és hálánk kifejezésével fordulunk gróf Széchényi Miklós megyés püspök urunk felé, ki 1000 koronát, Istenben boldogult nagyprépostunk dr. Belopotoczky Kálmán áldott emlékéhez, ki szintén 1000 koronát s a főtiszt. káptalan tagjaihoz, kik 500 koronát adományoztak Otthonunk barendezésére, továbbá mindazokhoz, kik kisebb és nagyobb adományokkal gyarapították Otthonunkat s a csoportvezetőkhez, kik fáradságot nem ismerve munkálkodtak a tagok szervezése körül.

Szervezetünknek egyik fő célja a lelkek nemesítése s a kételkedő, közönyös lelkeknek meggyőzése arról, hogy csakis a Krisztusi Igazságok, Krisztus tanításainak követése teheti az embert boldoggá a földön s biztosítja számára a földöntúli boldogságot is. Evégből minden alkalmat megragadtunk arra nézve, hogy ezen célunkat el is érjük. A március hónapban Páter Bangha Béla jezsuita atya által tartott konferencia beszédekén s azt követő szent. áldozáson, továbbá a szeptember 8-án s december 8-án tartott szent áldozáson testületileg vettünk részt.

Páter Bangha jezsuita atya beszédeit azonfelül nyomtatásban is kiadtuk, hogy az abban rejlő üdvös tanulságok azokhoz is eljuthassanak, kik nem vehettek részt ezen beszédeken.

A lefolyt év április havában a nagyváradi Társadalomtudományi Társaság vita délutánokat rendezett a Nemzetiségi kérdés megoldásáról s erre helyi igazgatónk dr. Krüger Aladárt is fölkérte előadás tartására.

Azonban a szabadkőmives türelmetlenség itt is kitört, a nagyszabású és tudományos alapon indult vitát igyekezett saját önző érdekeinek, kedvenc álmuknak a szekularizációnak mellékvágányára terelni, azonban dr. Krüger Aladár helyi igazgatónk éles szemével azonnal észrevette a hibás váltóbeállítást, s szemükbe vágta ezeknek a jó uraknak, hogy: „Nekem a szekularizációról éppen úgy megvan a magam nézete, mint a kasszafurásról és a tulajdon elleni egyéb büntetésekről.“ A hallgató közönség, melynek soraiban öntudatos keresztényekhez illően megjelentek tagtársaink is, nagy többségben viharos tapsal jutalmazta ezen erélyes

Értesitem a n. é. közönséget, hogy üzletemben készülnék a legszebb tavaszi és nyári öltönyök, felöltők és szalon ruhák a legjutányosabb árban. A főtisztelendő papság szállítója.

Készíték továbbá bármely fegyvernemhez előírás szerinti egyenruhákat kifogástalanul 24 óra alatt.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri kiváló tisztelettel

BUMBERA ISTVÁN, papi, polgári és egyenruha szabó
Bazár-épület, a színházzal szemben. Helyi és vidéki telefonszám: 369.

vetés tárgya, amit ezek imádtak. És ez az aggastyán félelem nélkül lépett oda a porondra. Mily erkölcsi erő nyilatkozik meg abban a mondásában: Krisztus gabonája vagyok és vágyom arra, hogy mikor fognak megőrölni engem! De ez az aggastyán csak egy alakja annak a sok milliónak, kik szembezálltak a cézároknak göggyével s megvívák az egyház szabadságharcát. Így nevelte az egyház az embert a saját erkölcsi méltóságának tudatára. Azt kérdem: milyen létjoga van az ilyen nevelőtestületnek, mely az embert ilyen erkölcsi szabadságra tudja nevelni? Nem a legértékesebbje-e a nevelő intézményeknek ez az egyház?!

Athénben letekintettem az Akropoliszra, Athén fellegvárára s előttem gyönyörű vidék terjedt el, melyen világtörténelmi események játszódtak le. Előttem volt Niké temploma, a Pireusz a festői, az égvel versenyző tenger, a történelmi Szalamisz. És akkor vezettem oda mutatott az aeropagra, ahol Szent Pál először beszélt az ismeretlen Istenről. Mily erkölcsi erő, mily bátorság kellett ahhoz, hogy egy ember maga fellépjen azokkal szemben, akik egészen más hitben nevelkedtek, egészen más volt a világnézetük, s hirdetheti az ő hitét, melyet egy egész világ választ el amazoktól. Most is nehéz gyakran a hitet megvallani mi kor tudom, hogy háromszázmillió vallja azt amit én, hát még akkor, amikor senki sem volt, aki legalább erkölcsileg támogatta volna. Ezzel akarok rámutatni arra az erkölcsi nevelő hatásra, melyet az egyház ad, mely azt mondja, hogy menj az életbe és légy apostol s ennek a meggyőződésnek eredménye az, hogy most annyian vagyunk és ennek a nagy nevelő hatásnak a kisugárzása és megjelenítése a Katholikus Népszövetség is.

Egy dolog feltétlenül szükséges, hogy az ember át legyen hatva az igazságtól, a meggyőződéstől. Nem elég az igazságot átérteni, hanem azt át is kell érezni. Nem elég azt tudni, hanem át is kell élni. Csak a megértett, átértett és átélte igazság képes apostolokat, erős jellemeket kiküldeni az életbe. Ezért volt olyan nagy az egyház ereje, ezért tudott birkózni annyi küzdelemmel. Az egyházban van meg az az éltető erő, mely fel tud emelni az erkölcsi szabadság magaslatára. Benne van az az éltető

erő, mely a szemétdombon is liliumot fakaszt, a romokon is alkot, mint ahogy titkos erő áradt ki Krisztusból is mindenütt, ahol járt, úgy, hogy nyomában Magdolnák támadtak fel, épp úgy az egyház is életet, áldást fakaszt észben és akaratban egyaránt. A mult igazolta az egyház jellem és erkölcs-képző nagy erejét és minden, ami azzal élettani összeköttetésbe tud lépni, ennek erejét magába tudja szívni. De szükséges, hogy ezzel az erőforrással élettani, intézményes összeköttetésbe lépjünk. Mert a száraz akác fára rá lehet kötni a legszebb virágot, az el-lankad, elszárad, mert nincs meg az élettani kapcsolata. Épp így, aki csak külső kapcsolatban van az egyházzal, az nem képes erőt szívni abból. Az egyház nagysága és értéke nyilatkozzék meg a szövetség szellemében. A szövetségnek nagy erkölcsi öntudatot és értéket ad, mert ha az ember dicsekedhetik őseivel és hőseivel, annál inkább tud öntudatot adni az, hogy az egyház, melynek tagja vagyok, évszázadokat látott letűnni ennek az egyháznak a hősei megállották helyüket a katakombák sötétjében, az amfi-teatrumok véres porondján, a császárok s a bírák rideg tekintete előtt a vértanuság szent pálmájáig.

Multunk csupa erő és nagyság.

Minden társadalom eljut egyszer a holtpontra, amikor elkövetkezett számára a vég. Nemzetek lesznek, nemzetek vesznek. Sok nemzetnek letűnt már csillaga, mely nemzetek csak kövekben, szobrokban és diplomákban léteznek. Hány nemzet felé domborul a sir: nem tudjuk, csak azt tudjuk, hogy sok halott nemzet van. Láttam a lybiai sivatagot a királyok sírjával, hova páratlan ünnepélyekkel temették el egy II. Rámzesz, egy I. Szeki hulláját, hol 3 ezer éven át nyugodtak. Ezek a hatalmas uralkodók a népek ezreire vezették a diadalmeneteket. S most mindezek a nemzetek letűntek. Rómában a letűnt nemzetek sírkövei vannak. Nagy művészete nem volt képes Görögországot az enyészettől megmeníteni, Rómát nagy katonai ereje, jogtudománya nem volt képes életben tartani: elbukott. Minden magában hordja a mulandóság csiráját. Csak egy intézmény van mely a holtpontról fel tudja emelni az embereket: a kereszténység, az egyház. De

nemcsak ily általános világegyház gondolatában merül el az én öntudatom, hanem arra a szerepre gondolok, melyet az egyház Magyarország történelmében töltött be. Hazánk földje keresztutja volt a nemzeteknek, akik jöttek, tanyát vertek itt maguknak s aztán elpusztultak egy hatalmasabb nyomás alatt. Hazánk földjén valaha a hunok vonultak diadalra, valaha a rómaiak büszkélkedtek és aztán eltűntek. Egész sora a népfajoknak tűnt el e földről, míg végre jött egy maroknyi magyar sereg, akik nem voltak többen a történelem tanúsága szerint, mint kilencvenezeren és ez a kis nép létezik itt most is és nemzetet alkot. Mi tette oly erőssé ezt a kis népet, hogy ellen tudott állani oly sok viharnak? Mi tette volna más mint a kereszténység erkölcsi erejének kisugárzása és ennek az erőnek a nagysága. Rokonaink a csereemiszek, votjákok zürjének most is a hal és vadszag után futnak, míg ez a kis nemzet a műveltség fáklyája után halad s annak egyik bástyája, mely élő testével tartotta fel a mohamedán áradatot és ha lesz jövője is, azt mind a kereszténység számlájára kell írni. Tehát nemcsak mint keresztények, hanem mint magyar emberek is el kell telve lennünk azzal az öntudattal, azzal az érzéssel, amit a világegyház és a nemzetünk multja kell, hogy az ember lelkébe beoltson. Ha egy Hunyadira, egy Kapisztrán Jánosra nézek, akkor látom és érzem, hogy mi az, ami őket oly erősökké tudta tenni, mert érezték hogy ők nemcsak hazájukat védik, hanem a keresztény világot is. Most is szükség van Hunyadiakra, Kapisztrán Jánosokra. Most nem a félhold jön ellenünk, hanem közöttünk vannak az ellenségek. Ha meg akarjuk Magyarország erkölcsi multját, keresztény jellegét őrizni, akkor lelkünket annak az erkölcsi öntudatnak kell áthatnia, hogy nemcsak hazámat, hanem egyházamat is védem. Ily hadsereggel győzni kell, mert ily védők mellett egyházamat és hazámat nem döntik meg a pokol kapui sem.

x Kőhögés, hurut, rekedtség

lenel használjon hurut szeletkét .ra: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

és csattanós visszavágást, mely egyszerre eldöntötte a hamis utra terelt vitát. Kedves tagtársaim, kövessük mi is e példát s ha valahol a mi meggyőződésünket merik bántani, ne huzódjunk gyáván félre, hanem olvassuk a fejükre az igazságot.

A keresztényszocialista szervezkedés teljes erővel támogattuk, s részt vettünk a keresztényszocialista Otthon április 21-én tartott felavató ünnepélyén.

Az új választói törvény rendelkezéseit igyekeztünk tagjainkkal megismertetni, hogy akinek az új törvény szavazati jogot adott, alkalomadtán élhessen is vele s ebből a célból előadásokat is rendeztünk tagjaink számára.

Május 10 én volt a Kath. Kör házavatói ünnepélye, melyen tömegesen vettünk részt s osztoztunk az örömben, mely a Kath. Kört mint testvéregyesületet érte.

A Kath. Kör házavató ünnepélye után május 17-én mi tartottuk meg ünnepélyes évi közgyűlésünket, melynek folytatása volt az este ezen teremben tartott táncmulatság, mely erkölcsileg is, anyagilag is fényesen sikerült.

A június 11-én tartott csoportvezetői értekezlet megállapította a jövő programját, a szervezkedést, erősödést és munkálkodást illetőleg. Szép reményekkel eltelve, kész programmal akartunk tovább dolgozni, nem is sejtve azt, hogy szeretett hazánk felé sötét vészfelhők tornyosulnak.

Június 28 án tartott ünnepélyünkön jött a szomorú hír Szerajevéből, hogy a magyar

királyi trón várományosát felbérelt orgyilkosok szeretett nejevel együtt meggyilkolták.

Ezen ünnepélyen szálltunk szembe az iskolai vallástani ellen intézett támadással s a jelenlevő nagyszámú közönségünk ünnepélyesen tiltakozott a maszlaghintők újabb kirohanásai ellen s azon közönséges rágalom ellen, hogy tagjaink sorából áruló került s meggyőződésük szegrekkasztásával néhányan a radikális párt tagjai lettek.

Július 19 én tartottuk a szokásos nyári mulatságunkat a Püspök-fürdőben, kedélyesen, kellemesen szórakozva, s nem is gondolt senkisé arra, hogy egy hét múlva fegyvert kell ragadni szeretett hazánk védelmére.

Ettől az időtől kezdve minden gondunk minden munkálkodásunk szereteteink, magyar véreink felé fordult, kik életüket, vérüket áldozták föl a hazáért. Most látszott meg Népszövetségünk egyik fiatal intézetének, a Hitelszövetkezetnek is a haszna és szükségessége.

Tagjaink közül igen sokan bevonultak katonai szolgálatra s megtakarított pénzcskéjüket igénybe vették, hogy családjuk pénz nélkül ne maradjon. Mi tudva azt, hogy most van tagtársunknak igazán pénzre szüksége, nem éltünk a moratorium adta jogunkkal, hanem kifizettük a kért összeget, melyet azóta már nagyrészt vissza is tettek.

Hitelszövetkezetünkről lévén szó, jelentem, hogy dacára a háborús állapotnak a for-

galom nagyon keveset csökkent úgy az I-ső, mint a II. évtársulat igen szép eredménnyel zárult s a III. évtársulat is oly szépen indul, hogy nem marad mögötte a 2 első évtársulatnak. Az időközben megnyílt betét-osztály is szép eredményt mutat, dacára a csonka esztendőnek.

Gondoskodásunk arra is kiterjedt, hogy ha a háboru szinterének közeléből népszövetségi tagtársaink hozzánk Váradra menekülnek, tagtársaink között elszállásoljuk őket, hogy nehéz helyzetünkben testvéri szeretettel segítsünk rajtuk. Azonban erre nem került a sor, mert hála a Mindenható bölcsességének és atyai gondoskodásának, vitéz katonáink nem engedik ellenségeinket hazánk földjére.

A nemzeti kölesön ügyét is felkaroltuk, s szövetkezetünk közvetítésével igen sok tagtársunk sietett az állam segítségére. Mint említettem a háboru kitörése egyelőre megakadályozta elkészített, kidolgozott programunk teljes végrehajtását, azonban lassan csendesen készültünk egy szép hazafias ünnepségre, mely nov. 29 én zajlott le.

Mint minden ünnepségünkön, úgy ezen is zsufolásig megtelt ez a hatalmas terem, s élvezettel hallgatta végig a programszámokat. És itt most köszönetet mondok mindazoknak, kik tehetségükkel, minden igyekezettel biztosították ünnepélyeink fényét és sikereit.

A fáradhatatlan munkásságot jutalmazta meg a királyi kegy, amikor Fetser Antal főlész. püspököt nagyváradi kanonok urat

Értekezlet a csődön kívül tervezett kényszerjegyzésről.

A nagyváradai Ügyvédi Kamara és a nagyváradai Kereskedelmi és Iparkamara kezdeményezésére az érdekelt különböző testületek egybevonásával tegnap este értekezletet tartottak a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében, melyen dr. Moskovits József elnöke alatt jelen voltak:

Dr. Kepes Miklós kir. táblabíró, dr. Vámos Mihály törvényszéki bíró, dr. Medvigy Gábor, dr. Adorján Emil, dr. Rezső Mór, dr. Gyémánt Jenő, dr. Stern László, dr. Olasz Béla, dr. Perczel Adolf, dr. Demetrovics Elek, dr. Schütz Albert, dr. Adorján Armin ügyvédek, Hofbauer Pál, dr. Popper Akos, Balogh Vilmos, Kelen Béla, Róna Armin, Benedek Miksa, Rácz Jakab pénzügyi igazgatók és tisztviselők, Czeglédy Jeremiás, Szabó Károly és Hann Lajos az Ipartestület, Weisz Mór a kiskereskedők társulata képviselőjében, végül a Kereskedelmi kamara részéről dr. Sarkadi Lajos titkár, Schwartz Izidor alnök és Leitner Márton.

Dr. Moskovits elnök a megjelenteket üdvözölve a jegyzőkönyvvezetésre Kelen Bélát kéri föl, majd kegyeletes szavakban emlékezik meg dr. Wallner Ödön ügyvéd, az Ügyvédi Kamara érdemes elnökéről, ki a jelen fontos törvényjavaslatok megvitatását célzó értekezlet egybehívására a kezdeményező lépéseket megtette.

Az értekezlet célja az igazságügyminisztérium részéről már kidolgozott és a jelen gazdasági viszonyok folytán különösen aktuálissá vált három törvénytervezet, nevezetesen a csődön kívül köthető kényszerjegyzésről, a csődön és a fizetésképtelen adós vagyont érintő jog cselekmények csődönkívül való megtámadásáról eszmecserét folytatni, hogy ezek alapján, illetve az elhangzott vélemények mérlegelésével úgy az ügyvédi, mint a kereskedelmi és iparkamara javaslatát az igazságügyminiszternek megtehesse.

Az előadó tisztségét a csődön kívüli kényszerjegyzés ismertetésében dr. Rezső Mór vállalta el, ki a szakaszokat egyenként ismertetve azokhoz a jelenlevők nagyrésztével

győri megyés püspökké nevezte ki. Amily örömmel fogadtuk a kinevezés hírért, épp oly sajnálkozással fájjaljuk távozását annak a férfinak, ki Krisztus szíve szerinti főpap, s a katolikus mozgalmak vezetésében példakép. Vezetőségünk december 13-án tiszteltgett s püspök ur előtt, s tolmácsolta igaz örömléket, s kérte a jó Isten áldását új munkakörére is. December 15-én mélyszégyes megilletődéssel fogadtuk a fájdalmas gyász-
hírt, hogy dr. Belopotoczky Kálmán káptalani nagyrépostot a Mindenható magához szőlította. Hogy ki volt dr. Belopotoczky Kálmán azt fölösleges bővebben eszterelni. Nemes nagy szívének jóságát hirdetik örök időkön alkotásai. Nem volt olyan katolikus ügy, melynek diadaláért nem munkálkodott volna, s midőn most évi jelentésünk során megemlékezünk róla, kérjük a Mindenhatót, adjon neki örök nyugodalmat, s dicsőséges feltámadást.

Tisztelt Közgyűlés. Jelentésem végére értem. Nehéz vészteljes időkben zártuk le a mult, s kezdjük el az új esztendő. Magyar véreink között igen sok tagtársunk küzd édes hazánkért. Vannak, kik életüket is odaadták már. Vannak, kik fogságban várják a pillanatot, amikor a béke galamb szállása után, ismét hazajöhetnek családjaik és a mi körünkbe. Nem tudjuk mit hoz a jövő, mikor lesz meg a várva-várt béke, de egy bizonyos, hogy Isentbe vetett hittel és bizalommal eltelve várjuk, s a győzelem a mienk lesz, mert aki Istenben igazán, szent akaratián megnyugodva bizik, az nem csalatkozik.

hozzászólott és a gyakorlati élet követelte igen sok módosítást ajánlott.

A módosítások közül a dr. Kepes Miklós, dr. Medvigy Gábor, Hofbauer Pál, dr. Popper Akos és dr. Gyémánt Jenő által előadottak,

főképen az előadó javaslatai az igazságügyminiszter különös figyelmébe fognak ajánlatni. A másik két törvénytervezetre vonatkozó tárgyalásokat az értekezlet a jövő héten fogja megtartani.

A németek bombázzák Párist.

Hét helyen ég a franciák fővárosa.

Amsterdam, márc. 22. Tegnap éjjel Párist két Zeppelin bombázta. A rettenetes légi járművek több mint 20 bombát dobtak le a francia fővárosra. A bombák mérhetetlen károkat okoztak. **Páris hét helyen ég.** A tűz következtében igen nagy értékek hamvadtak el. Később egy harmadik Zeppelin is jelent meg Páris felett és az elővárosokat kezdte bombázni. **A halottak és sebesültek száma nagy.** A Zeppelinek bombázták Compignét, Ribacourt, Asnierest, Neuillyt, Levalloist.

A francia fővárosban pánik-szerű félelem vett erőt a lakosságban. A Reuter-ügynökség a következőket jelenti a bombázásról. A Zeppelinek miatt Párisban rendkívüli intézkedéseket tettek. Éjjel egy órakor Páris utcáin mindenütt megharsantak a tűzoltók vészkiáltásai s riadóval figyelmeztették a lakosságot a veszedelemre. Két órakor az egész Párisban koromsötétség volt. *Minden óvintézkedés dacára a Zeppelinek rettenetes éjszakát idéztek elő Párisban.*

Visszaverték az orosz támadást.

Kontantinápoly, márc. 22. Az oroszok tegnap megtámadták a Mogul-Boreska melletti török hadállásokat. A támadást a törökök véres harc után visszaverték.

Ötezer kilométeres orosz vasut.

Budapest, március 22. (Saját tud.) Az orosz kormány ötezer kilométeres vasut építését határozta el, amely az Ural vidékét kötné össze a Jeges tengerrel.

Elrendelték a japán flotta mozgósítását.

Tokió március 22. (Saját tud.) **A mikadó az összes miniszterek ellenjegyzésével parancsot adott ki, melyben elrendelte az egész japán flotta mozgósítását. Az antant nagyköveteit hivatalosan arról értesítették, hogy csak preventív rendszabályokról van szó.**

Japán és Kína.

Budapest, március 22. (Saját tud.) Tokióból jött értesülés szerint a japán külügyminiszter bejelentette, hogy a Japán és Kína között rendezett tárgyalások kedvező megoldása remélhető.

Japán és Kína összeütközése.

London, március 22. A „Manchester Guardian“ pekingi levelezője közli Japánnak Kinával szemben emelt követeléseik eredeti szövegét. E követelések utolsó csoportja a következőket tartalmazza:

Kína lőszerszükségletének több mint felét Japántól szerezze be. **Japán arzenált létesít Kinában.** Az arzenált közösen fogják vezetni.

Kína bizonyos részeiben a rendőrséget Japán és Kína közösen fogják szervezni. Az illető helyeken Kinának sok japánit kell alkalmazni. Politikai, pénzügyi és katonai dolgokban japán alattvalóinak joguk legyen a budhizmust Kinában terjesztetni.

Fulkien tartományban Japánnak joga legyen bányákat kiaknázni, vasutakat építeni, kikötőket létesíteni. Ha idegen tőkére lenne szükség, azt elsősorban Japántól kell kérni. Japánnak joga legyen vasutakat építeni.

Háborus tüntetés.

London, március 22. A „Morningpost“ jelenti Sanghaiból e hó 19-ről: Tegnap több ezer benszüllött tüntető és határozati javaslatban követelte a háborút Japán ellen, mert jobb a csatateren meghalni, mint Japán szolgájaként lesülyedni.

Kilenc milliárd az új német hadikölcsön.

Berlin, márc. 22. **A Wolff-ügynökség jelenti, a hadikölcsönre való jegyzés a mai napon elérte a kilencmilliárd márkát.**

Az angolok erőszakoskodnak.

Budapest, márc. 22. (Saj. tud.) Szalonikiból kapott értesítés szerint az angolok kényszeríteni akarják Görögországot, hogy engedje meg a francia és angol csapatok átszállítását Szerbiába.

Az Unió tiltakozása.

Budapest, március 22. (Saját tud.) **Washingtonból kábelben jelentik, hogy Wilson elnök legközelebb erélyes tiltakozást tesz közzé az angol tengeri politika ellen.**

Az Egyesült Államok kormánya elhatározta, hogy ha az entente hatalmak közül valamelyik föltartóztatna egy amerikai hajót, a legélénkebb tiltakozást jelentené be emiatt.

Elsülyesztett angol hajó.

Amsterdam, márc. 22. Egy német tengeralattjáró elsülyesztette a Newcastleból Gumaba menő Carnthir angol gőzöst a hajó 32 embere megmenekült.

A Katholikus Népszövetség közgyűlése.

A Katholikus Népszövetség vasárnap délután 4 órakor tartotta meg rendes közgyűlését. A közgyűlésen igen nagy számmal jelentek meg a népszövetségi tagok, bár közülök sokan a harctéren küzdenek. A Kath. Kör Szent László terme megtelt érdeklődő és lelkesedő közönséggel. A közgyűlés folyamán kitűnt, hogy a nehéz viszonyok dacára a Népszövetség az elmúlt év folyamán is méltó marad eddigi működéséhez, s nagyban hozzájárult Nagyvárad katolikus hitéletének fellendítéséhez.

A közgyűlés tárgysorozata rendkívül érdekes volt, melyet az egybegyűlt közönség igen nagy figyelemmel hallgatott végig.

A megnyitó beszédet a Népszövetség helyettes igazgatója, dr. Papp Károly tartotta. Beszédében szép szavakkal fejtogette a Katholikus Népszövetség működésének irányát a háboru alatt s a háboru eddigi folyamánából bizonyította, hogy az igazi kitartás az eredmények azon a részen vannak, ahol az erkölcsi erő s a hit ereje lengi át a lelkeket.

Azonkívül felhívta a figyelmét a Népszövetség Hitelszövetkezetére, amely intézmény különösen a mostani viszonyok között nagyon üdvös a tagokra nézve. Minden filérünket össze kell raknunk, hogy a háboru után bekövetkező szükséglet minél könnyebben és minél rövidebb idő alatt kiheverhesük. Erre pedig legalkalmasabb a Hitelszövetkezet, annál is inkább, mert a betét rendkívül csekély, úgy, hogy a takarékoságnak ez a formája még a legszegényebbeknek sem kerül megerőltetésbe.

Azután kegyeletteljesen megemlékezett a boldogemlékeztető *Belopotoczky* Kálmán nagypréposztól, aki a Népszövetségnek mindig hatalmas pártfogója volt s akiben megvolt az a keresztényi szeretet, melynek minden katolikus lelkiületét át kell hatnia s ezt példaképpül állította a népszövetségi tagok elé.

Azután *Székely* Lajos, a Népszövetség titkára ismertette a Népszövetség múlt évi életét, melynek kiemelkedő pontja a Népszövetségi Otthon megalapítása, melylyel a szövetségi tagok bensőbb, melegebb kapcsolatot nyertek egymással. Az érdekes jelentés lapunk tárca rovatában közöljük.

Zöldy Bertalan pénztáros előterjesztette a Népszövetség múlt évi számadását, melyet a számvizsgáló bizottság *Petry* János, *Komáromy* József és *Mihók* János átvizsgálta és a közgyűlés elfogadott.

A gyűlés következő pontja volt a legkiemelkedőbb, a lángoló lelkű és ékes szavú hitszónok, *Szilágyi* Dózsa prem. tanár tartott magas lendületű és a hallgatóság lelke mélyéig ható, gyönyörű előadást, melyet a lapunk más helyén közlünk. A beszédet többször megszakította a közönség tapsvihara; befejezéskor szünni nem akart a lelkes taps és éljenzés. Egyike volt a beszéd *Szilágyi* Dózsa legszebb szónoklatának.

Somlyai József pompás tárogató szólóját nagy élvezettel hallgatta a végig a közönség. Kurucdalokat adott elő, melyeknek bánatos hangját, hangulatát a legmélyebb bensőséggel tükröztette vissza. A közönség viharos tapsokkal jutalmazta a szép tárogatót.

A közgyűlés végeztével a jelenvolt közönség az örökszép nemzeti imádságot, a Hymnuszt énekelték el, mely talán sohse esendült fel olyan gyakran, s olyan szívből

jövőben, mint hazánknak mostani küzdelmes, viharos napjaiban.

A közgyűlésre beléptidij nem volt, de azért sokan adakoztak a Népszövetség céljaira. Grócz Béla nagyprépost 20 koronát, Gabrielly Lajos kanonok 20 koronát adományoztak. Az adományokért ez uton mond köszönetet a vezetőség.

Árviz a Körözs és a Berettyó mentén

Kiöntött a két folyó.

Apad a víz.

Vasárnapra virradóra az apró hegyi patakokból leözlő rengeteg víz annyira megtöltötte a Sebes Körözs és Berettyó medreit, hogy azok egyes helyen nem voltak képesek befogadni a vizet s átlépve a gátakat a közeli területek mind víz alá kerültek. A közgazgatási és ármentesítő hivatalnak tulajdonítható csupán, hogy komolyabb veszély nem származott az áradásból. A félelmetesen megdagadt folyók mindenfelől hatalmas fasodortak el és hozták lefele. Emberéletben azonban kár sehol sem történt. A kár az elöntött területeken van, ahol a vetés most teljesen víz alatt van. A lefolyás mindazonáltal gyorsan történik s így remélhetőleg, ha még tovább is tiszta napos marad az idő, rövidesen eltűnik a kellemetlen viztakaró.

Tudósítónk Mezőtelegd, Szentlázár, Mezőszabolcs környékéről jelentenek áradásokat. A szombati esőzés és a felsőbb vidéken lefolyt gyors olvadás, mint az előre volt látható, vasárnap éjjelre áradást idézett elő. A mostani árviz azonban korántsem volt oly nagyarányú, mint az 1913. évi volt.

A Sebes Körözs Nagyvárad határában most is kiöntött. A vízműtelep három kutja közt áttörve, víz alá borította az egész területet. *Vizmentesen csupán a gépház és a három kut maradt.* A víz átesapolt az uttesten és a piszkos szennyes ár elborította a közeli területeket. Így a víz alá jutott a Miskolezy és Frölich féle szőlők egy része. A Schenker és Bereczky tanyák szintén kaptak a kellemetlen tavaszi vendégből.

Vasárnap még egész nap nőtt a víz. Este azonban már pár centiméter esett a vízállás. Révről erős západást jeleztek, ami Nagyváradra ma lesz érezhető.

A Berettyó most sem hagyta békén a partvidéket. A margittai járás rendezetlen folyószakaszán a víz most is átlépte az alacsony gátakat s pár pere alatt kilométerekre menő területet borított el.

A Berettyó vízszabályozó társulattól nyert értesülésünk szerint a folyó a szabályozott területen egyáltalán nem okozott veszedelmet.

Az árterületet sehol sem lépte túl a Berettyó. Kellemetlenséget midősszó annyiban okozott a szeszélyes folyó, hogy a belvizekre szolgáló csatornába vissza szorította a vizet. Komoly bajt azonban sehol sem idézett elő.

Tegnap este már a Berettyó alsó folyásánál némi apadást észleltek. A felső folyásnál erős esés mutatkozik s így veszélytől egyáltalán nincs mit tartani. Általában ha újabb eszések nem következnek be, úgy további veszélyről szó sem lehet. A fenyegető veszély teljes elmúltáig úgy a közgazgatási hatóságok, mint az ármentesítő

társulatok készenlétben vannak s minden intézkedést megtettek, hogy baj ne származzék a lakosságra.

A kispapok hazafias ünnepélye.

Kedves, bensőséges, szép ünnepély zajlott le vasárnap délelőtt a szeminárium falai között; a papnövendékek Borr. szt. Károly Társulata rendezett pompásan sikerült matiné, melynek tiszta jövedelme hős katonáink felsegélyezésére van szánva.

Az ünnepély szónoka *Hoszpodár* Balázs IV. é. theologus volt. Magasan szárnyaló, szép tehetségről tanuskodó beszédjében összehasonlítást tett a Megváltó vércével pirosra festett kereszt és a között a kereszt között, melyet jószívű és nemeslelkű hölgyeink karjukon hordoznak, mint az ember-szeretet és enyhületadás szimbolumát. Nézem e jelet — mondotta — fehér alapon vörös kereszt. A magyar nemzet becsülete jut eszembe. E nemzetre ráfeküdt a vér, a fájdalom keresztje; e nemzet hófehér lelkére haldoklók piros vére festi a keresztet.

Rajti Mihály Lampérth Gézának: A teuton erdőktől c. ódáját szavalta el. Lelkes hangja, biztos hanghordozása s kétségtelen szavalói készsége sok megérdemelt tapsot aratott.

Zeneszám is volt. *Bárány* Dezső játszotta el hegedűn *Belezny* „Romance át s Vockner J. „Séhusucht“ ját. Zongorán *Herbály* István kísérte. *Bárány* Dezső jól kezeli a vonót. Precíz játékkal mindenképen kielégítőt nyújtott. Nagy gyakorlottságára vall, hogy a legnehezebb fogásokat is a legnagyobb ügyességgel végezte. Kedvvel játszott, érezni lehetett, hogy magának is gyönyörűsége telt az eljátszott művekben. *Herbály* István zongorakísérete méltó volt az ügyes hegedűjátékhoz. Szerepe nehezebb volt partnere szerepénél, ennek dacára kifogástalanul állotta meg helyét. Igazán szubtilisan, nívósan játszott.

Takácsy Dénes *Krüger* Aladár dr-nak egyik értékes alkotását: *Ave Caesar* c. melodramáját adta elő, melyet *Belezny* Antal zenésített meg. A költemény a háborus versek legszebbikének egyike s bizonyosra vesszük, hogy hamarosan széles körben el fog terjedni. Akik e szavallattal nagy hatást reméltek, egy esepet sem csalódtak. *Takácsy* igazán meglepő művészzel oldotta meg feladatát. Kellemes, meleg hangja, pompás aréjátéka, jellemző erővel teljes mozdulatai kifejezésre juttatták a költemény minden szépségét, minden mély érzését és frappáns gondolatát. A zenéről elegendő annyit mondanunk, hogy *Belezny* Antal egyik legszebb szerzeménye. Költő és zeneszerző pompásan egymásra találtak.

A záróbeszédet dr. *Vucskics* Gyula kanonok, a Borr. szt. Károly Társulat védője tartotta. Magas és mély gondolatokkal teli beszédében intette az ifju levitákat, hogy ha majd a lekipásztorkodás terére lépnek becsüljék meg és váltsák aprópénzre a béke áldásait. Katonáink harcolniak, hogy biztosítsák a békét. A legnemesebb, papokhoz leginkább illő cselekedet ebben a nehéz időben: enyhületet, vigaszt, megnyugvást vinni a szenvedés sebezte lelkekből s az Istenhez vezetni a szenvedés iskolájában megtisztult lelkeket.

Az ünnepségnek megvolt az anyagi sikere is, úgy hogy *Széchenyi* Miklós gróf megyéspüspök 100 koronás adományával együtt mintegy 380 koronát juttathat katonáink felsegélyezésére, melyhez a következők járultak hozzá.

Széchenyi Miklós 100, *Gabrielly* Lajos, Grócz Béla, *Rean* Jakab, *Vucskics* Gyula dr 20—20, *Óváry* Sándorné, *Frölich* Jánosné, *Justh* Károly, *Brem* Lőrinc, *Mayer* László, *Bundala* Mihály, *Spet*,

Gyula, Karácsonyi János 10—10, Pataky Arnold, Kuun Frigyes, Gyepes Imre, Piacsek Sándor, Némethy Gyula dr, Kny Antal, Szilágyi Dézsa, Heiling József, Lábán Lajos dr, Imrik László, Breider nővérek, Kereszthy Kornél 5—5, Des Echerolles Kruspér Sándorné, Jancsó Lajos, Vinkler Jozefa 6—6, ifj. Grócz Béla, Karácsonyi nővérek, Vucskics Julia, Nagy Kálmáné, Sürger Bertalan 4—4, Betker Tivadar, Papp Béla 3—3, Réz Mihály, öz. Lukács Gusztávné, Peszeki Ferenc, Somogyi Géza, Imrik S. Zoltán, Olasz Ákosné, Olasz Ilka, Martos Gyula, dr Gedeon Alajos, Schriffert Béla, Szabó Ferenc, szegécsi plébános, Barabás Gézáné, Schweiger Ede 2—2, Laczkovits Mária, öz. Pisztóry Mórné, Bihari Ákos, Fátzai Sándor, M. E. 1—1 kor.

A tiszta bevételből 150 K a kath. karitászt, 150 a háboruban megvakult katonák segélyezésére megy. A többi a helybeli sebesülteké.

..HIREK..

* A polgármester Budapesten. Rimler Károly polgármester hivatalos ügyben Budapestre utazott. Ez alkalommal a miniszter által Nagyváradnak ígért gabonamennyiség mikénti további kiutalásának kérdésében is eljár a miniszternél a polgármester.

* Frigyes főherceg kitüntetése. A király megengedte, hogy Frigyes főherceg, tábornagy a neki adományozott mecklenburg schwerini nagyhercegi katonai érdemkereszt I. és II. osztályát elfogadja és viselje.

* Kinevezés. A nagyvárad kir. törvényszék Turgyán Emil nagyvárad lakost a tenkei kir. járásbíróvához állandó oláh tolmácsá nevezte ki.

* A Katholikus Kör mai vetítő estéje. Báthory Ferenc felsőkereskedelmi iskolai tanár, a kiváló néprajzi író nagy érdekű előadást tart ma a Katholikus Kör vetítő estéjén. Az előadás címe: „Ötödik lappföldi utam.“ Báthory Ferenc a Magyar Nemzeti Múzeum néprajzi osztálya megbízásából a múlt nyáron ötödször járta be a lappföldet s az ott gyűjtött becses anyagot fogja bemutatni. Az előadást saját felvételű képekkel és fonográfban megrögzített dalokkal fogja illusztrálni. A tudós tanár a Turáni Társaság megbízásából tanulmányozta a lappok kulturális és gazdasági viszonyait is s e téren szerzett tapasztalatait is ismertetni fogja előadásában.

Az előadás este 6 órakor kezdődik.

* Az olasz miniszterelnök részvéte. Rómából jelentik: Sallandra miniszterelnök megjelent Agliardi bibornok lakásán s részvétőt fejezte ki a bibornok elhunytá felett. Ez az első eset, hogy olasz miniszter a Vatikán gyásza fölött részvétőt fejezi ki.

* Értesítések a Népszövetségből. Tekintettel arra, hogy csütörtökön ünnep lesz, a Népszövetségi Hitelszövetkezetben befizetések 26-án, pénteken délután 2—6 óráig eszközöltetnek. — A csoportvezetőkkel tudatjuk, hogy ujabban nagymennyiségű nap-tár érkezett s akinek szükséges a nap bármely órájában az Otthonban átvehetik.

* Uj fogházor. A nagyvárad kir. főgyógyász Kovács Gábor hegyközsáldobágyi lakost a nagyvárad kir. törvényszéki fogház napidíjas örré fogadta fel.

* Előléptetések a rozsnói székeskáptalanban. A király a rozsnói székeskáptalanban Horváth József örkanonoknak az éneklőkanonokságra és dr Göbl Márton idősb mesterkanonoknak az örkanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyta s a megüresedő mesterkanonokságot dr Fábri Antal rimaszécsi plébánosnak adományozta, Saskeőy Ferenc lithei plébánost pedig tiszteletbeli kanonokká nevezte ki.

* Holnap kezdik meg a lisztárulást. Nagyvárad város közéletmezősi hivatala értesíti a közönséget, hogy ma, kedden még nem fogják árusítani a hatósági lisztet, hanem annak közreadását csak holnap, szerdán kezdik meg. A lisztellátásra vonatkozó részletes tájékoztatót holnap, szerdán teszi közzé a városi élelmezési hivatal.

* Kitüntetett hősök Hős fiaink derekasan kiveszik részüket a Kárpátoknál a haza védelméből. Ugy a nagyvárad 4 ik honvédegyalozred, mint a 7-ik Vilmos huszárezred vitéz katonái a legutóbbi harcokban ujjabb elismerést vívtak ki rettenthetetlen bátorságukkal és harcészségükkel. A legfelsőbb hadur figyelmét sem kerülte el derék fiaink hősi viselkedése. A hivatalos lap a következő kitüntetéseket közli: A 4-ik honvédegyalozredben az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismerésül Balogh Barna alezredesnek, Barna István századosnak, Najmányi László tart. hadnagynak a hadidiszitményes III ik oszt. katonai érdemkeresztet; — Ragány Dezső főhadnagynak, Tóth Ferenc népfőkelő főhadnagynak, Mayr Tibor hadnagynak, Jovanescu László hadnagyoknak, Kerekes Mihály népfőkelő hadnagynak a legfelsőbb dicső elismerés tudtul adassék; — Breider Lajos tart zászlósnak és Feldhann Jenő egy éves önkéntes hadapródjelöltnak az első osztályu vitézségi ezüstérmét, Virágh tartalékos zászlósnak a II-ik osztályu ezüst vitézségi érmét, továbbá Gázsó Imre őrmesternek, Grósz József és Király Antal szakaszvezetőknek az első osztályu ezüst vitézségi érmét, Erdélyi István őrmester a második osztályu vitézségi érmét kapják. A 7 ik huszárezredből báró Kapsi Valeriánnak a katonai érdemkereszt III. osztályát a hadiékítványokkal: Bonyhadi Perczel Aladár főhadnagynak, Meszlényi László hadnagynak, Meszlényi Iván tart. hadnagynak, valamint Krajcsovic János 37-ik gyalozredbeli századosnak a legfelsőbb elismerés tudtul adassék.

* Nagy Ödön ezredes halála.

Nagyvárad előkelő társadalmának egyik kedvelt és becsült tagja: Nagy Ödön nyugalmazott ezredes tegnap, hétfőn délelőtt rövid szenvedés után meghalt. A halál híre mely részvétet keltett az egész városban. Nagy Ödön kiváló katona volt s hosszú érdemekben gazdag szolgálat után lépett nyugalomba. Katonás tartását magas kora dacára is megtartotta. Még pár nappal ezelőtt is itt láttuk daliás alakját. Résztvett előkelő társaséletünkben. Halálát bánatos nejjén kívül előkelő nagy rokonság gyászolja. Temetése nagy katonai pompával holnap, szerdán megy végbe a Sal Ferenc utcai gyászházból. A családi gyászjelentés a következő:

Özv. felsőőri Nagy Ödönné született Rozvány Irén fájdalommal jelenti, ugy a maga, mint az egész rokonság nevében, hogy szeretett férje, felsőőri Nagy Ödön m. kir. nyug. honvéd ezredes folyó évi március hó 22-én délelőtt fél 11 órakor, életének 69 ik, házasságának 6 ik évében rövid szenvedés után elhunyt. A megboldogult földi maradványai folyó évi március hó 24 én délelőtt fél 11 órakor fognak a Sal Ferenc utcai gyászháztól a ref. egyház szertartása szerint az

olaszi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1915. márc. 22. Áldás és béke poraira.

* A vak katonáknak. Országszerte nagy mozgalom és gyűjtés indult meg a vak katonák részére, akik a hazáért, miéértünk, az itthonlevőkért vívott küzdelmükben veszítették el legdrágább kincsüket, szemük világát. Ha már nem is gyönyörködhetnek a világ szépségeiben, s nem láthatják többet szereteteik arcát, alakját, minékünk, akik látunk, akik birtokában vagyunk a látás nagy kincsének, nekünk kell őket támogatnunk, s kárpótolnunk áldozatukat.

A megvakult katonák részére özv. Várszeghy Lajosné és dr Oláh Lajosné 10—10 koronát küldtek be, amelyeket rendeltetési helyére fogunk juttatni.

* Hősi halál. A nagyvárad 101. gyalozred tisztikarának egyik derék tagja: Stotz Károly százados, hősi halt. A bátor és vitéz katonatiszt az északi harcmezőn sulyosan megsérült s nagy szenvedések után, 42. élet évében a kassai katonai kórházban elhunyt. Temetése katonai pompával, nagy részvét mellett ment végbe. Lelkiüdvéért az engesztelő szent misét március 18 án a kórházkápolnában tartották meg. A hős katonát neje, egyetlen gyermeke és édesanyja gyászolja.

* Husvétünnep. Czillér áruházában, lapunk utolsó oldalán megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét. A cég husvétünnepi eladási árait annyira redukálta, hogy a felhalmozott újdonságok nagy kelendőségnek örvendjenek és ujjlag beigazolást nyerjen, hogy fölsőleges fővárosi üzleteket igénybe venni, mivel ugy választék mint árak tekintetében Czillér cég mindig versenyképes.

* Halálozások. Özv. Soltész Józsefné szül. Fábry Juliánna, élete 58 évében elhunyt. Kiterjedt előkelő család gyászolja az elhunyt urinót. Temetése ma, kedden, márc. 23-án délután 3 órakor megy végbe a Kórház-utca 47. sz. háztól. — Zachariás János nyug. államvasuti főraktárnok, hosszas szenvedés után 64 éves korában elhunyt. Temetése ma, kedden, március 23 án délután 4 órakor lesz a Keskeny utca 26. sz. háztól.

* Ügyes pesti varrónő házakhoz ajánlkozik. Kérném szives pártfogásukat Öhl-macher Pálné. Teleki-utca 24.

* Állást keres egy árva leány, aki a háztartás külső és belső vezetéseiben teljesen jártas, ajánlkozik plebániára vagy magánúrhoz házvezetőnőnek. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

x Három liter családi rumot készíthet bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle Rumkivonattal. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7-B. Telefon 13-02.

* Modern berendezésű butorozott szobák hosszabb, rövidebb időre kapható. Nagy Sándor utca 4.

x Családi rum vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő Theák kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* A Polgári takaré- és segélyszövetkezet felszámoló 17-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. hó 5-től kezdve d. e. 9—12-ig kifizettetnek.

* Katonák! „AXA“ hintőpor ruhára, fekvőhelyre hintve feltétlenül megöli a kiütéses tifuszt terjesztő ruhatetveket, kapható: Tábori csomagolásban Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon 13—02

SZÍNHÁZ

Hetű műsor.

Kedden: A papa kedvence.
Szerdán: A kis király. (Kónyi Lujza felléptével.)
Csütörtök délután: Katica.
Csütörtök este: Drótostót. (Sz. Zsigmond Anna fellépte.)

A papa kedvence.

Engel és Horst, fő- vagy mellékfoglalószűkűre nézve német írók, megpróbálták pótolni azt az egyáltalán nem érzett hiányt, mely a háború következtében azon a téren állott elő, hogy a párisi malacságokat ez idő szerint nem tudjuk frissiben megkapni. Engel és Horst urak megpróbálták német lélekűre francia malacságokat produkálni és megírták a Papa kedvencét.

A Papa kedvence egy párisi kokott, akizhez egyebek közt Perpignon jegyzője is beszkokott rándulni Párisba hamis ürűgyek alatt. A felesége egyszer nyomára jött annak, hogy férje egy nőhöz utazgat Párisba, a levélből azonban olyasformán veszi ki, mintha az illető a férjének leánya volna.

Egészen meg van hatva attól, hogy férje egy leánykát rejteget Párisban és mivel gyermekük úgy sinos, elhatározza, hogy meglepi a férjét és a leányt családjukba fogadja. Idáig a gondolat elég párisi és kézszen van az alap arra, hogy egy csomó ha pikáns, de legalább ötletes bonyodalom kerekedjék belőle. Ehhez azonban a német szerzők már nehézkesekek. Párisiaskodni akarnak és csak a malacsághoz jutnak el, a szellemesség nélkül. Valahogyan a fordításon — Gábor Andor — érezzük, hogy a fordító sem nagyon lelkesedett a darabért. Gábor Andortól ötletesebb fordítást vártunk volna.

A párisi harmadrendű színházak szemérmetlen darabjaira eddig sem volt szükségünk. Az ilyen pótkávű szerű pótlék még inkább fölösleges. Egészen nyugodtan megleszűnk nélkűlűk és a duzzadó német barátság egyáltalán nem hozza magával, hogy német szerzők esetlen párisi majmolásait lelkesedéssel fogadjuk, mint ahogy fogadta pl. a budapesti sajtó legnagyobb része a „Papa kedvencét.”

Persze Budapesten a német barátságon kívül volt még egy ürűgy arra, hogy a Dob-utcai kritikűsok végre kigyűnyörkűdheték magukat egy nekik való malacsághban: a Papa kedvence címszerűpét Fedák Sári ját szotta. Állítólag nagy sikere volt. Hát az igaz, hogy Fedák Sári egyénisége sokat jelent, de azt hisszűk, ez az elkalandozás a bohózat terére részérűl éppen olyan eltűvelyedés, mint volt annak idején külföldi próbakalandozása. A papa kedvencének nem használ, Fedák Sárinak pedig árt. Ugyanezt mondhatjuk Nagyváradon Feszti Irénrűl, aki itt alakította a címszerűpét, azal a külföldiséggel, hogy Fedák Sárirűl nem jegyezték föl, amit Feszthy Irénrűl kell megállapítanunk, hogy a darab elején többszűr akadozott. Egyébként igyekezett a kokottot olyan temperamentummal játszani, hogy a férfi közűnségnek valósággal „kiűgorjon a szemű.” Kapott is az uraktűl tapsot eleget. A többi szereplű is a darab által meg nem érdemelt mértékben igyekezett a szerepet kidolgozni. Sik Rezsű, Farkas Pál, T. Pogány Janka, Tűth Elek mind dícsűretet érdemelnének, ha jobb ügyérűdekében buzgokodtak volna. Egyénialakítás volt Bányházy Terézű, Varsa Gyuláű, Leűvey Leűű és Perényi Kálmánű, akik mind egy egy új vonással igyekeztek szerepűket elfogadhatóbbá tenni.

A közűnség a vasárnap dacára dícsű-

rendűben mérsékelt számmal volt jelen. A botrányos jeleneteknél kacagott, a darab többi részén ásitottak.

IRODALOM

Kis Pajtás. Képes gyermeklap Julius és augusztus kivételűvel megjelenik minden 1 én és 15-én. Elűfizetési ára egy évre 4 korona. Szerkesztűsűg és kiadóhivatala Budapest, VII. Damjanich-utca 50. szám. Legutűbbi fűzetének érűdekes és változatos tartalma a kövűtközű: Március 15. Kűltemény. Irta: Ambrűzy Ferenc. A kis, aranszűlűű új testamentum. Irta: Lakatos István. Tűrűk rokonaink. Irta: Somorjai G. A magyar amerikai Expedicűű naplűja. Irta: Domonkos Ábris. Kedves kis olvasűűnk rajzainak, s egyűb munkáinak állandűű kiállítasa. A kis katona. Irta: P. Ábrahám Ernűű. Árva Rűzsika szerűnesűje. Irta: G. Miklűsűy Ilona. Rovatok. Mindenféle. Matyi postája. A gyermekvilághnak sem lehet jobb lapot adni kezűbe, mint a Kis Pajtás.

Legujabb táviratok.

A franciák kudarca.

Nyugati hadszintér.

Berlin, március 22. (Hivatalos.) A nagyfűhadiszállás jelenti:

A franciáknak egy éjjeli kísűrlete, hogy a Lorettű magaslat déli lejtűjén lévű állásainkat elfoglalják, meghiusult.

Champagneban és Nemeringtűl északra kudarcot vallott a franciáknak egy támadása. A franciáknak minden fűradozasa, hogy a Reissaccerkopon állásukat visszafoglalják, sikertelen maradt.

Jsmét kikaptak az oroszok.

Keleti hadszintér.

Nemeltűl az oroszokat Varsótűl délre vivott rűvid harc és makacs utcai küzdelem után ismét elűztűk. Az orosz csapatok védelme alatt itt az orosz esűcselék lakossághnak vagyonát fosztogatta. Magántűlajdont szekerekre rakott és a határon áthordta. Ezen elűjárásrűl még jelentést fognak közűtteni. Marianpoltűl északra az oroszok visszautasított támadások közűben sulyos veszteségeket szenvedtek. Orvietűl nyugatra Jednorozektűl és Praznysztűl északkeletre, valamint Ciehanovtűl északnyugatra az oroszoknak nappal és éjjel ellenűnk intűzett támadásai tűzelűsűnkben összeomlottak. E harcokban 420 oroszot elfogtűnk. (Miniszterelnűksűg sajtűűosztálya.)

Angol-francia veszteségek a Dardanelláknál.

Milanű, március 22. (Saját tud.) A Gironal di Italia athűni értesűlűse szerint az angol és francia flotta vesztesűge a Dardanelláknál halottakban 3000. A tűrűkűk 1000 embert megmentettek. A sűlyedű hajűkrűl több százan a vízbe vetették magukat és a partra usztak, ahol a tűrűkűk elfogták űket. Londoni értesűlűsek szerint Churchill kijelentette, hogy az ostromlűk tiz egysűgig terjedű hajűvesztessűggel számoltak és most nyugodtan várják a kövűtközűmenyeket.

Indiában kitűrt a lázadás.

Konstantinűpűly, márc. 22. Tud. táv.) Megbízhatű hírek szerint Indiában Curehe kűrnyékén nagyarányű bensűlűűtűű lázadás tűrt ki. A lázadó tömegek megakadályozták az indiai katonák behajűzésát. Az angolok minden erejűket megfeszítűk, hogy elfojtsák s lázadást. A lázadóak az összes állami hivatalnokokat leűlték. Az angolok ismét japán csapatokat akarnak igénybe venni és ez irányban már megtették az intűzkedéseket.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

A húsvétű számra szánt dolgozatokat szűveskedjenek t. munkatársaink e hét végűg hozzánk juttatni.

Egy elűfizetűnek. Errűl mi is tudunk, de nem tartottuk cűlszerűnek írni rűla, mert azt érűhetűk el vele, hogy ha a kisgazdák megtűdják, hogy ott nagyobb árakat érűhetnek el, még tűmagasabban fogják árűkat odaszállítani. A kivittelt megtűltani nem lehet, de nem is cűlszerű, mert tűnyelv van kivitteltű valű árű is. Itt csak egy segítene, ha a rendűrsűg nagyobb összegben szabná meg az árát, amilyen mellett a kereskedű nem nyerhetne az árűn, s akkor nem szűdnű össze, de a magasabb árszabás éppen a közűnsűg érűdeke ellen volna. Ezen tehát nem lehet segíteni, s azért nem írunk rűla.

NYILTÉR

Új szálloda a Rákóczi-uton!

MEGNYILT

a nagyuri kűnyelemmel berendezett
Vaiszlovich Park-Szálloda
60 szobával és lakosztálllyal.

Fűrdűszobákkal, minden szobában meleg — hidegvízű mosdűkkal.

Melegvízfűtés, vacuum cleator higienikus berendezes.

Zenementes, csendes, tisztahűgy.

Nagy fenyves park lugasokkal és gloirettekkel!

Nagyváradon, Rákóczi-ut 5. sz.

Telephon szám: 806. Villamos megállűhely.

Automobil garage és istállű.

A szerkesztűsűrt idelűgiensen teletűs:
Dr. PAPP KÁROLY.

Biharvámegye közig. biz. gazd. bizottságát l.
80-4953-914. kb. sz.

Árverési hirdetmény.

Biharmegye belényesi járásban fekvő Belezsény község volt urbéresei Belezsény község határában lévő erdejéből a 80-4953/95 sz. kb. határozattal, illetve a 128019/914. IV. 3. sz. FM. rendelettel kihasználásra engedélyezett 301.4. m²-re becsült tölgyfa, müfa és 102.7. m²-re becsült tölgy tűzifa 1915. évi április 27-én d. e. 8 órakor Belezsény község házában írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen tövön becsáron felül elfogadni. A hivatalosan megállapított becsérték mint kikiáltási ár 2600 korona azaz Kettőezerhatszáz korona és Bánatpénz Kettőszázhatvan korona.

Szabályszerűen kiállított és 10 % bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés előtt az árverelő-bizottsághoz nyújtandók be, ellenben szabálytalanul és hiányosan felszerelt utó és távirati nemkülönben becsáron aluli ajánlatok visszautasítottak.

A részletes árverési feltételek s becslési adatok a biharvámegyei m. kir. gazdasági felügyelőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Nagyvárad, 1915 március hó 19.

Molnár Imre
m. kir. gazd. felügyelő.

Biharvámegye közig. biz. gazdasági albizottságától.

264-52/1915 sz. kb.

Árverési hirdetmény.

Biharmegye vaskóhi járásban fekvő Köszvényes község volt urbéresei Köszvényes község határában lévő legelőjéből a 264-52/1915 sz. kb. gazd. biz. határozattal, illetve a 103886-1914 IV. 31 sz. F. M. rendelettel kihasználásra engedélyezett 24.6 k. hold területen álló cserkéreg termelésre alkalmas tölgy fiatalos 1915 évi április 26-án d. u. 3 órakor Köszvényes község házában írásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen tövön becsáron felül el fogadni. A hivatalosan megállapított becsérték mint kikiáltási ár 2000 korona, azaz kettőezer korona. Bánatpénz kettőszáz korona.

Szabályszerűen kiállított és 10 százalékos bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés előtt az árverelő bizottsághoz nyújtandók be, ellenben szabálytalanul és hiányosan felszerelt utó és távirati nemkülönben becsáron aluli ajánlatok visszautasítottak.

A részletes árverési feltételek s becslési adatok a biharvámegyei m. kir. gazdasági felügyelőségénél a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Nagyvárad, 1915 március 19.

Molnár Imre
m. kir. gazd. felügyelő

Póthirdetmény

az egyes nitrogén tört anyagok készleteinek bejelentéséről.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közli, hogy a magyar királyi ministeriumnak 780/915. M. E. számú rendelete értelmében a kivételes időkre alkotott 1912. LXIII törvények kiegészítő 1914. L. törvények 2. §-a alapján a nyers és töményített ammóniák vizből, kénsavas ammóniákból és mész nitrogénből (calcium cynomid) meglévő készletek két előző hirdetmény rendelkezéseinek épségben tartásával még a következők tartandók szemelők.

Az igénybevétel nem terjed ki azokra a készletekre, amelyek a katonai igazgatás megbízásának teljesítése végett feltétlenül szükségesek. Mezőgazdák és mezőgazdasági szövetkezetek mezőgazdasági célokra felhasználhatják: a mész nitrogénből azon készleteket, amelyek 1915 márc. 3 ik napján birtokukban vannak, valamint azokat, amelyek részükre 1915 ápr. hó 15 ik napjáig szállíthatnak b) a kénsavas ammóniákból az 1915. évi március hó 3 napján a birtokukban levő készleteiknek egy harmadát akik mész nitrogén előállításával vagy árusításával foglalkoznak mész-nitrogén mezőgazdákknak és mezőgazdasági szövetkezeteknek 1915. évi április hó 15-ik napjáig szállíthatnak.

Üzemek, amelyek nyers gázvizüket eddig nem szokták értékesíteni vagy azt csak a környékbeli mezőgazdákknak szokták átengedni gázvizükkel a kereskedelmi miniszter további intézkedéséig szabadon rendelkezhetnek.

Üzemek, melyeknek ehhez meg van a szükséges berendezésük, a katonai igazgatás kérésére kötelesek nyers gázvizet töményíteni vagy azt kénsavas ammóniákká feldolgozni.

Gázviz birtokosai kötelesek szállítótályaikat és szállító eszközeiket igénybe vett gázvizek elszállításának céljára a katonai igazgatás rendelkezésére bocsájtani.

Az igénybe vett s a katonai igazgatás részére végleg átvett készletekért a megállapított kártérítés jár. Az anyagokat a katonai igazgatás részére való tényleges átvétel idejéig meg kell őrizni, ez anyagokért minden hónapra a bejelentés napjától az igénybe vétel napjáig fél százaléka az átvételi árnak kártérítés fejében jár. Ha az anyagot nem veszik át, ugy a három hónap minden napjára jár kártérítés. A készletek felmentésére irányuló kereskedelmiügyi miniszteriumhoz feltérjesztendő kérelem lehetőleg a bejelentéssel egyidőben adandó be az elsőfokú iparhatósághoz.

Nagyvárad, 1915. március 19.

A rendőrkapitányság

Katonai ruhákat

az összes fegyveresek részére, a mai áron alul előírás szerinti és gyorsan készíti Darabont Gy. és Tsa elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövet különlegességek, ősény és téli kabátokra felöltőkre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezsa-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám

Hirdetmény.

A rendőrség már intézkedett s a főkapitány a szemlére vonatkozólag a következő értesítést adta ki: Közegészségi, köztisztasági és tűzbiztonsági szempontból oly hasznosnak bizonyult általános tavaszi szemléket ismét elrendelem és pedig aként, hogy f. évi április 1 től május 15 ig terjedő idő alatt az illető kerületi tisztiorvosok, városi mérnöki hivatal, kerületi rendőrfelügyelők, városi tűzoltó parancsnokság, akadályoztatás esetén az általa kirendelt tűzoltó altiszt, polgárőrség és a köztisztasági felügyelők mint bizottság kötelesek együtt a város egész területét kerületenkint házról házra bejárni, a tapasztalt és kifogásolt állapotokról esetről esetre a helyszínen jegyzőkönyvet felvenni, a szakközégek szakvéleményüket és javaslatukat szabatosan körülírni, a jegyzőkönyvet a háztulajdonossal vagy annak helyettesével aláírattatni s hozzám érdemleges javaslattal együtt legkésőbb 1915 május 20 ig betérjeszteni. Amidőn tehát nevezett szakközégek ezen szemlére kirendelem, illetve ily szakközégek kirendelése végett dr Mayer László t. főorvos, Kőszeghy József főmérnök és a tűzoltó parancsnok urakat megkeresem, ismételten figyelmeztetem a kerületi rendőrfelügyelőket, hogy a jegyzőkönyvnek szabályszerű felvétele, a szakközégek és érdekeltekkel való aláírattatása s hozzám f. évi máj. 20 ig leendő bemutatása tekintetében feylemlileg is felelősek. A város közönségét, főként pedig az érdekeltektől háztulajdonosokat hírlapi uton figyelmeztetem, hogy a kitűzött időben megtartandó szemléken lehetőleg legyenek jelen s magánérdekeik megóvása céljából észrevételeiket a szemle jegyzőkönyvben tegyék meg. Erről Kőszeghy József v. főmérnököt, dr Mayer László t. főorvos, a tűzoltóparancsnokot, Kemény Ignác tb, alkapitányt, Zilahy Antal és Vadász József ker. rendőrfelügyelőket, Lobermayer Gyula polgárőrszervezőket, Radványi Jenő és Beóthy Kálmán köztiszt, felügyelőket értesitem. Nagyvárad, 1915 február 13. Gerő Armin r. főkapitány.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelatos szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4. lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.